

Briselē, 2025. gada 3. jūlijā
(OR. en)

11246/25

COMPET 685
IND 246
EMPL 352
SOC 500
ECOFIN 951
POLCOM 149
FIN 828
FISC 157
ENV 656
CLIMA 248
ENER 347
ATO 44
MAP 31
RECH 316
RC 43

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 2. jūlijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2025) 378 final

Temats: KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI,
EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN
REĢIONU KOMITEJAI
Tīras rūpniecības kursa I īstenošana

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 378 final.

Pielikumā: COM(2025) 378 final

Briselē, 2.7.2025.
COM(2025) 378 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Tīras rūpniecības kursa I īstenošana

Tīras rūpniecības kursa īstenošana

1. Ievads

Tīras rūpniecības kursā¹ Komisija nāca klajā ar konkrētiem pasākumiem, lai vēl vairāk veicinātu Eiropas rūpniecības dekarbonizāciju un konkurētspēju. Pasākumi atbilst aicinājumam īstenot labi integrētu pieeju visās ES politikas jomās, lai atbalstītu šo divējādo mērķi. Tie arī apliecina ES apņemšanos risināt problēmas, ar kurām saskaras mūsu rūpniecība, piemēram, enerģijas cenu atšķirības starp ES un tās galvenajiem konkurentiem, vājš pieprasījums vai negodīga globālā konkurence, vienlaikus sniedzot gan lieliem, gan maziem uzņēmumiem, kā arī investoriem pārliecību, ka Eiropa joprojām ir apņēmības pilna līdz 2050. gadam kļūt par klimatneitrālu ekonomiku, ņemot vērā taisnīgumu, tehnoloģisko neitralitāti un izmaksu efektivitāti, nodrošinot taisnīgu pārkārtošanos un uzlabojot vides ilgtspēju. Ieguldījumi dekarbonizācijā palielinās Eiropas ekonomikas konkurētspēju, stiprinās tās ekonomisko un enerģētisko noturību un drošību un radīs stabilas un nākotnes prasībām atbilstošas darbvietas.

Pasaules mēroga sāncensībā par neto nulles emisiju līmeni tīras rūpniecības kurss arī ļaus ES uzņemties vadošo lomu nākotnes tīro tehnoloģiju tirgu attīstībā. Saskaņā ar Starptautiskās Enerģētikas aģentūras datiem sešu galveno masveidā ražoto tīras enerģijas tehnoloģiju globālā tirgus vērtība² līdz 2035. gadam pieaugs līdz vairāk nekā 2 triljoniem ASV dolāru, kas ir tuvu pasaules jēlnaftas tirgus vidējai vērtībai pēdējo gadu laikā³. Tajā pašā laikā paredzams, ka tīro tehnoloģiju tirdzniecības apjoms līdz 2035. gadam sasniegs 575 miljardus USD. Kā norādīts jaunākajā Eiropas Investīciju bankas ziņojumā par ieguldījumiem⁴, Eiropas spēcīgā pozīcija tīro tehnoloģiju inovācijas un tirdzniecības jomā atmaksājas. Piemēram, Eiropas mazoglekļa tehnoloģiju eksports kopš 2017. gada ir palielinājies par 65 % salīdzinājumā ar 79 % pieaugumu Ķīnā un tikai 22 % pieaugumu Amerikas Savienotajās Valstīs. ES ir jānodrošina, ka šīs konkurētspējas priekšrocības tiek saglabātas un stiprinātas.

Lai saglabātu šo spēcīgo pozīciju, rūpniecībai ir vajadzīga prognozējamība par Eiropas ceļa virzienu, tiesiskais regulējums, kas samazina nevajadzīgu birokrātiju, un visu ierosināto pasākumu ātra un efektīva īstenošana. Dekarbonizācija un reindustrializācija ir vienas monētas divas puses, un bez spēcīgas un noturīgas Eiropas rūpnieciskās bāzes nav ticamas virzības uz dekarbonizāciju. Tāpēc kopā ar priekšlikumu grozīt Eiropas Klimata aktu, nosakot 2040. gada klimata mērķrādītāju un paredzot nepieciešamo elastību, šis paziņojums parāda, ka īstenošana jau ir sākusies. Tikai dažus mēnešus pēc tīras rūpniecības kursa iesniegšanas mēs sākam pirmo pasākumu kopumu, ar šo izšķirošo pārkārtošanos aktīvi atbalstot rūpniecību, lai stiprinātu Eiropas rūpniecisko bāzi, veicinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļus visā pasaulē un atraisītu potenciālu, arī inovācijas jomā.

Ir panākts progress attiecībā uz visiem sešiem galvenajiem darījumdarbības virzītājspēkiem, kas noteikti tīras rūpniecības kursā. Pasākumi nodrošina līdzsvaru starp atbalstu vērienīgajiem tīras rūpniecības kursa mērķiem un vienlīdzīgu konkurences apstākļu saglabāšanu vienotajā tirgū, lai dalībvalstis varētu sniegt mērķtiecīgu finansiālu atbalstu dekarbonizācijas centieniem un vajadzības gadījumā veidotu suverēnas vērtības ķēdes tīro tehnoloģiju jomā, neradot nepamatotus konkurences izkropļojumus. Tie arī dod dalībvalstīm iespēju izmantot nodokļu stimulus kā katalizatoru privātām

---

¹ COM(2025) 85 final.

² Saules fotoelementi, vējturbīnas, elektrotransportlīdzekļi, akumulatori, elektrolīzeri un siltumsūkņi.

³ Starptautiskā Enerģētikas aģentūra, 2024. gada energotehnoloģiju perspektīvas, 2024. gada oktobris.

⁴ Eiropas Investīciju banka, Ziņojums par ieguldījumiem 2024./2025. gadā: Inovācija, integrācija un vienkāršošana Eiropā, 2025. gads.

investīcijām dekarbonizācijas projektos, galu galā veicinot ātru pāreju uz tīru un cenas ziņā pieejamu Eiropas energosistēmu.

Vienlaikus Komisija ir turpinājusi sadarbību ar ieinteresētajām personām. Kopš tīras rūpniecības kursa pieņemšanas stratēģiskie dialogi par autobūves nozares nākotni un Eiropas tērauda nozares nākotni ir ļāvuši izstrādāt īpašus rīcības plānus⁵ ar konkrētiem, nozarei specifiskiem pasākumiem, lai saglabātu Eiropas konkurētspēju. Komisija ir arī organizējusi tīras rūpniecības dialogu par aprites ekonomiku, lai sagatavotu Aprites ekonomikas aktu. Pamatojoties uz dialogiem ar farmācijas un ķīmijas nozarēm, tiks iesniegti turpmāki pasākumi, lai risinātu šo nozaru specifiskās problēmas.

Darbs pie mūsu rūpniecības nozaru noturības un konkurētspējas stiprināšanas ir plašāks par tīras rūpniecības kursu. Vienotā tirgus stratēģija, Eiropasuzkrājumu un investīciju savienība, Ūdensresursu noturības stratēģija, paziņojums par prasmju savienību, ko papildina rīcības plāns par pamatprasmēm un stratēģiskais plāns *STEM* izglītības jomās, ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija cita starpā stiprina kursa mērķus. Tos vēl vairāk stiprina četras *Omnibus* paketes par vienkāršošanu, kuru mērķis ir mazināt regulatīvo slogu.

Tuvāko nedēļu un mēnešu laikā Komisija apņēma virzīt uz priekšu to atlikušo pasākumu īstenošanu, kuri izklāstīti tīras rūpniecības kursā.

2. Pirmais tīras rūpniecības kursa īstenošanas pasākumu kopums

Būtisks komponents tīras rūpniecības kursa ieceru un mērķu sasniegšanā ir jaunais tīras rūpniecības kursa valsts atbalsta regulējums, ko Komisija pieņēma 25. jūnijā. Tas, ka saskaņā ar krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējuma “pārejas” iedaļām līdz 2025. gada jūnijam tika apstiprināts atbalsts vairāk nekā 85 miljardu EUR apmērā, liecina, ka vienkāršoti valsts atbalsta noteikumi var palielināt gan dalībvalstu darbības mērogu, gan vēlmi izmantot valsts atbalstu zaļās pārkārtošanās mērķiem. Turklāt tas, ka lielākā daļa dalībvalstu jau ir sākušas īstenot pasākumus, lai paātrinātu pāreju uz tīru enerģiju saskaņā ar krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējumu, uzsver gūto praktisko pieredzi un vajadzību pēc stabila ilgtermiņa satvara, kas aizstātu pagaidu regulējumu un turpinātu atbalstīt rūpniecības dekarbonizāciju.

Jaunais valsts atbalsta regulējums vēl vairāk vienkāršo un paātrina atbalsta piešķiršanas procesu dalībvalstīs, nodrošinot skaidrākus un elastīgākus kritērijus valsts atbalsta pasākumu novērtēšanai, piedāvājot ilgāku plānošanas periodu un palielinot ieguldījumu paredzamību un drošību uzņēmumiem. Saskaņā ar tīras rūpniecības kursa mērķiem tas ir vērst uz visiem rūpniecības uzņēmumiem, koncentrējoties uz energoietilpīgām nozarēm un tīro tehnoloģiju nozari, un ievieš atbalsta pasākumus, lai paātrinātu atjaunīgās enerģijas izvēršanu, investīcijas rūpniecības dekarbonizācijā un tīro tehnoloģiju ražošanas jaudā. Dalībvalstis varēs palīdzēt finansēt tīro tehnoloģiju ražošanas paplašināšanu Eiropā, izmantojot gan reciklētus, gan primāros izejresursus, tādējādi palīdzot stiprināt Eiropas piegādes ķēžu noturību. Tas arī ļaus dalībvalstīm samazināt elektroenerģijas izmaksas energoietilpīgiem lietotājiem, kas darbojas nozarēs, kurās pastāv risks, ka tās varētu pārcelties ārpus Savienības uz valstīm, kurās nav vides noteikumu vai tie nav tik vērienīgi, apmaiņā pret investīcijām dekarbonizācijā. Jaunais regulējums veicina privāto līdzekļu piesaisti, samazinot investīciju riskus projektos, kas saskaņoti ar tīras rūpniecības kursa mērķiem.

---

⁵ COM(2025) 96 final un COM(2025) 125 final.

Turklāt jaunie noteikumi palīdz izveidot pirmtirgus tīriem produktiem un atvieglo Inovāciju fonda finansējuma un valsts finansējuma apvienošanu, sekmējot valsts atbalsta apstiprināšanu dalībvalstīm, kas vēlas atbalstīt projektus ar suverenitātes zīmogu šā fonda ietvaros. Jaunais valsts atbalsta regulējums papildina valsts atbalsta noteikumus, kas joprojām ir pilnībā pieejami, un aptver arī citus pasākumus, kuri veicinās tīras rūpniecības kursa īstenošanu. Dalībvalstis var paziņot par pasākumiem, ar kuriem atbalsta tīro tehnoloģiju, piemēram, akumulatoru, ražotājus, lai sasniegtu efektīvu mērogu saskaņā ar piemērojamiem valsts atbalsta noteikumiem. Normālos tirgus apstākļos tīro tehnoloģiju ražotājiem būtu jāspēj segt savas pamatdarbības izmaksas bez jebkāda turpmāka publiskā atbalsta. Komisija ir gatava palīdzēt dalībvalstīm noteikt piemērotus veidus, kā saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem izstrādāt tādu publisko atbalstu, kas novērš tirgus nepilnības, ir nepieciešams, samērīgs un nepamatoti nekropļo konkurenci un tirdzniecību vienotajā tirgū, vai izstrādāt šādu publisko atbalstu, kas neietver valsts atbalstu.

Kā norādīts tīras rūpniecības kursā, Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas pārskatīšanas ietvaros Komisija novērtēs, vai un kā valsts atbalsta noteikumus būtu jāatjaunina, lai nodrošinātu labākus stimulus rūpniecībai ieguldīt prasmju pilnveidē, pārkvalifikācijā, kvalitatīvās darbvietās un darba ņēmēju pieņemšanā darbā taisnīgas pārkārtošanās nolūkā. Komisija jo īpaši izskatīs noteikumus, kas attiecas uz atbalstu sociālajiem uzņēmumiem un nelabvēlīgā situācijā esošu darba ņēmēju pieņemšanu darbā. Šajā kontekstā Komisija izstrādās īpašus norādījumus, lai palīdzētu dalībvalstīm sagatavot valsts atbalsta pasākumus sociālajam atbalstam un sociālajiem ieguldījumiem. Daudzos gadījumos šādu atbalstu neuzskata par atbalstu vai grupu atbrīvojumu saskaņā ar Vispārējo grupu atbrīvojuma regulu.

Līdztekus jaunajam valsts atbalsta regulējumam **šodien pieņemtais Komisijas Ieteikums par nodokļu stimuliem veicina investīcijas tīrās tehnoloģijās un rūpniecības dekarbonizācijā, izmantojot tādus pasākumus kā paātrināta amortizācija un nodokļu kredīti.** Tas efektīvi samazinās finansiālos šķēršļus uzņēmumiem, kas investē ilgtermiņā, un stimulēs dekarbonizētu produktu pirmtirgus. Atbalstot dāsnu paātrinātu amortizāciju līdz pat tūlītējai norakstīšanai izdevumos un elastīgus, atmaksājamus nodokļu kredītus, Komisijas mērķis ir nodrošināt noteiktību un savlaicīgu atbalstu uzņēmumiem.

Mūsu energosistēma ir būtiska, lai nodrošinātu pareizos apstākļus mūsu ekonomikas dekarbonizācijai. Lai līdz 2040. gadam dekarbonizētu energosistēmu, ir vajadzīgi visi bezoglekļa un mazoglekļa enerģijas risinājumi, tai skaitā atjaunīgie energoresursi, kodolenerģija, energoefektivitāte, uzkrāšana, CCUS, oglekļa piesaistījumi, ģeotermālā enerģija un hidroenerģija, kā arī visas citas pašreizējās un turpmākās neto nulles emisiju enerģijotehnoloģijas, kā arī tīkla un krātuves jaudas stiprināšana. Lai dalībvalstīm un valstu regulatīvajām iestādēm nodrošinātu pamatu paātrināt pāreju uz cenas ziņā pieejamu un elastīgāku energosistēmu ar labi attīstītiem tīkliem un uzkrāšanas iespējām, Komisija pieņem vadlīniju dokumentu kopumu. Šie dokumenti attiecas uz **i) inovatīvām tehnoloģijām un atjaunīgās enerģijas izvēršanas veidiem, ii) īpašu tīkla un uzkrāšanas infrastruktūras teritoriju noteikšanu un iii) tīkla tarifu metodiku.** Atbalstot papildu tīras enerģijas un tīklu projektu izvēršanu, šīs vadlīniju paketes īstenošana sekmēs arī ES vietējo attiecīgo tīro tehnoloģiju ražošanu, kur Eiropai ir vadošā loma pasaulē.

Norādījumi par **inovatīvām tehnoloģijām un atjaunīgās enerģijas izvēršanas veidiem atbalsta atjaunīgo energoresursu plašāku izmantošanu, palīdzot samazināt mūsu energoapgādes izmaksas.** Eiropas atkarība no importētā fosilā kurināmā ievērojami sekmē nepastāvīgas un augstas piegādes izmaksas. Paplašinot inovatīvu atjaunīgo energoresursu lietošanu un izmantojot neizmantoto potenciālu (piemēram, agrosaules resursi, peldošie atjaunīgie energoresursi, okeāna enerģija), ES var

mazināt šīs izmaksas. No 2021. līdz 2023. gadam ES elektroenerģijas patērētāji jau ir ietaupījuši 100 miljardus EUR, pateicoties elektroenerģijas ražošanai ar jaunuzstādītām saules fotoelementu un vēja enerģijas iekārtām⁶.

Vadlīnijas par tīkla un uzkrāšanas zonu noteikšanu ir paredzētas, lai pastiprinātu un paātrinātu mūsu tīklu paplašināšanu, kā arī paātrinātu uzkrāšanas risinājumu ieviešanu. Tas ir ļoti svarīgi, ņemot vērā gaidāmo atjaunīgo energoresursu decentralizētās ražošanas apjoma un pieprasījuma pēc elektroenerģijas pieaugumu un pašreizējos elektrotīkla ierobežojumus, piemēram, nepieciešamību savienot elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūru, kas dod ieguvumus saistībā ar uzkrāšanu un energosistēmu kopumā, kā arī nepieciešamību modernizēt 40 % no esošajiem tīkliem. Turklāt atjaunīgās elektroenerģijas jauda strauji pieaug, 2024. gadā vien tai palielinoties par aptuveni 78 GW. Ņemot vērā to, ka atjaunīgās elektroenerģijas jaudas ikgadējam palielinājumam līdz 2030. gadam būtu jāsasniedz vidēji aptuveni 100 GW, ir ievērojami jāpaātrina atļauju izniegšanas procedūras atjaunīgās enerģijas uzkrāšanas projektiem un tīkliem, kuros integrēta atjaunīgā enerģija.

Trešajā norādījumu dokumentā par tīkla tarifu metodiku tiek veicināta tāda tīkla tarifu izstrāde, kura mērķis ir samazināt kopējās sistēmas izmaksas, uzlabojot elastību un lokalizācijas stimulus, kā arī palielinot tīkla izmantošanas un pārvaldības efektivitāti. Šī pāreja paradumu maiņas veicināšanai ir būtiska, lai rentabli pārvaldītu maksimumslodzes patēriņa periodus. Tīkla tarifiem var būt būtiska nozīme, iedrošinot visus sistēmas lietotājus optimizēt savus lietošanas modeļus. Koordinēta pieeja sniedz būtiskus ieguvumus, tai skaitā samazina tīkla pārvaldības izdevumus un dārgo pārslodzi, uzlabo tīkla spēju absorbēt atjaunīgās enerģijas ražošanas apjomus un samazina vajadzību pēc plaša tīkla pastiprinājuma līdz nepieciešamajam apjomam. Tas samazinās kopējās tīkla izmaksas, ko patērētāji sedz ar enerģijas rēķiniem, un tiešā veidā dos labumu lietotājiem, sekmējot energosistēmas integrāciju.

Citas problēmas, ar kurām saskaras rūpniecība, ir **negodīgas starptautiskās konkurences** un regulatīvā sloga ietekme. Kopš ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (*ES ETS*) ieviešanas oglekļa emisiju pārvirzes risks ir efektīvi novērsts, piešķirot bezmaksas kvotas nozarēm, kas pakļautas šim riskam. Bezmaksas kvotas *ES ETS* iekārtām, kas ražo OIM preces, tiks pakāpeniski atceltas no 2026. līdz 2034. gadam, vienlaikus pakāpeniski ieviešot OIM finansiālās saistības attiecībā uz importētām precēm. Lai gan OIM novērš oglekļa emisiju pārvirzes risku, kas pastāv saistībā ar OIM preču ražošanu izmantošanu ES, oglekļa emisiju pārvirzes risks attiecībā uz OIM preču ražošanu eksporta tirgiem varētu palielināties līdz ar bezmaksas kvotu sadales pakāpenisku izbeigšanu, ja vien dažas trešās valstis neievieš līdzvērtīgu oglekļa cenu. Dažādu OIM nozaru pārstāvji ir aicinājuši steidzami **riekties, lai novērstu oglekļa emisiju pārvirzi eksporta jomā.**

Tāpēc, kā paziņots Tēraudrūpniecības un metālrūpniecības rīcības plānā, Komisija ir apsvērusi iespējas, kā novērst šo risku. Jebkuram risinājumam būtu pilnībā jāatbilst OIM vides mērķiem, vienlaikus ievērojot attiecīgos PTO noteikumus. Turklāt tas būtu jāīsteno ātri, lai nodrošinātu juridisko noteiktību un izvairītos no nevajadzīga administratīvā sloga. Tāpēc Komisija plāno nākt klajā ar īpašu priekšlikumu, izmantojot OIM (kas tiks paplašināts) radītos ieņēmumus, lai atbalstītu ražošanu, kam ir oglekļa emisiju pārvirzes risks. Tas ļautu skartajiem ražotājiem saņemt kompensāciju, kas būtu proporcionāla bezmaksas kvotu pakāpeniskai atcelšanai atkarībā no ilgtermiņa dekarbonizācijas nodevumiem. Darbības joma būs jānosaka, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem. Šī shēma būtu spēkā sākotnēji noteiktu laikposmu, un tā tiktu pārskatīta 2027. gadā. Priekšlikums tiks iesniegts līdz

⁶ IEA (2023), Jaunākā informācija par atjaunīgo energoresursu tirgu, 2023. gada jūnijs, IEA, Parīze
<https://www.iea.org/reports/renewable-energy-market-update-june-2023>, licence: CC BY 4.0.

2025. gada beigām kopā ar priekšlikumu paplašināt OIM, attiecinot to arī uz lejupējām precēm un ieviešot pretapiešanas pasākumus, un tas neskar Komisijas pašreizējos priekšlikumus par jauniem pašu resursiem ES budžetam. Šā risinājuma mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret OIM precēm neatkarīgi no tā, vai tās tiek ražotas un pārdotas ES, eksportētas no ES uz trešām valstīm vai importētas ES, lai saglabātu atbilstību PTO noteikumiem. Komisija sniegs papildu analīzi par oglekļa emisiju pārvirzes risku attiecībā uz OIM preču ražošanu eksportam, lai pienācīgi izstrādātu pasākumu un pirms priekšlikuma sagatavošanas apspriestos ar OIM nozarēm par šiem plāniem, ņemot vērā arī konkrētos valstu apstākļus. Šajā nolūkā tiks organizēts augsta līmeņa dialogs.

Vienkāršošana ir vēl viens svarīgs tīras rūpniecības kursa pīlārs. Vairākās likumdošanas jomās tika panākts progress, lai samazinātu regulatīvo slogu un ļautu rūpniecībai efektīvāk un pragmatiskāk īstenot pāreju uz ilgtspējīgu ekonomiku. Kopotās regulas I paketes ietvaros 2025. gada februārī pieņemtā oglekļa ieviešanas mehānisms (OIM) vienkāršošanas priekšlikuma mērķis ir samazināt birokrātiju un nodrošināt netraucētu OIM īstenošanu, kad tas sāks pilnībā darboties 2026. gada janvārī. Proti, ar priekšlikumu ievieš uz masu balstītu gada robežvērtību – 50 tonnas, kā rezultātā 90 % importētāju nav jāpilda nekādas OIM saistības, vienlaikus panākot, ka OIM darbības jomā ir 99 % emisiju. Šā mēneša sākumā likumdevēji panāca vienošanos par grozīto regulu, kas atbilst Komisijas priekšlikuma galvenajiem parametriem.

3. Citās tīras rūpniecības kursa jomās notiekošais darbs

Papildus pirmajam konkrēto darbību kopumam saskaņā ar tīras rūpniecības kursu ir panākts ievērojams progress vairākās jomās, kas saistītas ar šo stratēģiju. Lētākas enerģijas rīcības plāna īstenošana ir pārvirzījusi uz priekšu kopš tā pieņemšanas 2025. gada februārī. 16. jūnijā Eiropas Komisija un Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts Polija kopīgi izveidoja **Enerģētikas savienības darba grupu**. Darba grupa novērsīs tehniskos un regulatīvos šķēršļus, kas kavē pabeigt patiesas enerģētikas savienības izveidi, uzlabojot labi savienotas infrastruktūras izmantošanu un attīstību, novēršot ar atļauju piešķiršanu saistītos valstu šķēršļus, palielinot uzkrāšanas iespēju un pielāgojamības pakalpojumu izmantošanu, uzlabojot reģionālo, valstu un ES darbību koordināciju un atbalstot galvenās darbības, kas vajadzīgas, lai īstenotu Lētākas enerģijas rīcības plānu, piemēram, attiecībā uz atļauju piešķiršanu, nodokļiem un sistēmas elastību.

Būtiska nozīme ir finansējumam. Komisija un Eiropas Investīciju banka ir cieši sadarbojušās, lai izstrādātu jaunus finanšu produktus, kas ir atbalsttiesīgi saskaņā ar programmu *InvestEU* un kas paredzēti, lai samazinātu risku privātā sektora investīcijām. Eiropas Investīciju banka (EIB) 19. jūnijā uzsāka jaunas shēmas, lai piedāvātu pretgalvojumus elektroenerģijas pirkuma līgumiem (*EPL*) starp tīras enerģijas attīstītājiem un rūpniecības jomu, kuru kopējā iespējamā summa ir 500 miljoni EUR. Šīs iniciatīvas mērķis ir atvieglot nozares pārstāvju piekļuvi stabilākām enerģijas cenām un stimulēt investīcijas jaunos ražošanas projektos. Turklāt EIB sāka piedāvāt otru pretgarantiju shēmu, lai mazinātu risku, kas saistīts ar jaunu tīkla komponentu ražošanu (piemērojot modeli, ko tā jau izmanto vēja enerģijas nozarē), par kopējo summu 1,5 miljardi EUR, kas ir ļoti svarīgi tīkla vajadzību paplašināšanai visā Eiropā, kā arī programmu *TechEU*, lai palīdzētu novērst finansējuma trūkumu revolucionāras inovācijas atbalstam, stiprinātu Eiropas rūpniecisko jaudu un augošus uzņēmumus. Tā arī palielinās Vēja enerģija paketes finansēšanas spēju no 5 miljardiem EUR līdz 6,5 miljardiem EUR un ir izveidojusi jaunu garantiju produktu jaunām tīrām tehnoloģijām, paredzot EIB aizdevumu finansējumu 250 miljonu EUR apmērā, ko atbalstīs no *InvestEU*.

Komisija ir arī ceļā uz to, lai līdz 2025. gada beigām uzsāktu gaidāmās Rūpniecības dekarbonizācijas bankas izmēģinājuma projektu. Šis izmēģinājuma projekts, kura budžets ir 1 miljards EUR, būs izsole, kuras mērķis būs dekarbonizēt rūpniecisko procesu laikā radušos siltumu, izmantojot elektrifikāciju un tiešu atjaunīgo siltumu (piemēram, saules siltumenerģija vai ģeotermālais siltums). Tas nāks par labu uzņēmumiem dažādās rūpniecības nozarēs, arī vidējiem uzņēmumiem. Tas ir Rūpnieciskās dekarbonizācijas bankas izmēģinājuma projekts, kas atbalsta projektus, kuros oglekļa emisiju samazināšana tiek izmantota kā rādītājs. Aprīlī notika plaša apspriešanās ar ieinteresētajām personām, kas apliecināja stingru nozares atbalstu šai iniciatīvai. Kopš tā laika Komisija ir publicējusi izsoles noteikumu projektu, lai to apspriestu.

Komisija ir arī pieņēmusi pirmos divus stratēģisko projektu sarakstus, kas atbalstāmi saskaņā ar Kritiski svarīgo izejvielu aktu un aptver projektus gan ES, gan trešās valstīs. Atlasītie projekti aptver plašu stratēģisko materiālu un vērtības ķēdes posmu klāstu un veicinās ES stratēģisko izejvielu drošu piegādi. Lai panāktu projektu savlaicīgu īstenošanu, tie saņems atbalstu, lai veicinātu publiskās un privātās investīcijas, kā arī tiem izmantos patrinātu atļauju piešķiršanu, ko piemēro projektiem ES.

Pirmtirgu turpmāka attīstīšana ir viena no galvenajām tīras rūpniecības kursa prioritātēm. 6. aprīlī Komisija pieņēma **Produktu ilgtspējas ekodizaina regulas un Energomarkējuma regulas darba plānu 2025.–2030. gadam.** Plānā ir sniegts to ražojumu saraksts, kuriem būtu jāpiešķir prioritāte, piemēram, tēraudam un alumīnijam, lai nākamajos piecos gados ieviestu ekodizaina prasības un energomarkējumu. Tam būtu jāveicina ilgtspējīgu, remontējamu, aprītīgu un energoefektīvu ražojumu ieviešana visā Eiropā. Kad saskaņotās produktu ilgtspējas prasības būs pienācīgi izstrādātas ES līmenī, tās stiprinās vienoto tirgu, novērsīs šķēršļus tirdzniecībai, uzlabos vienlīdzīgus konkurences apstākļus un patērētāju informēšanu, kā arī samazinās administratīvo slogu.

Saistībā ar stratēģisko dialogu par autobūves nozares nākotni, kas notika 2025. gada 1. ceturksnī, un kā paziņots 2025. gada 5. marta Eiropas Autobūves nozares industriālajā rīcības plānā, Komisija ierosināja **elastību autobūves nozarei**, lai tā varētu sasniegt 2025. gada mērķrādītājus attiecībā uz autoparka pārdošanu, mērķtiecīgi grozot Regulu (ES) 2019/631, ko ir pieņēmuši likumdevēji. Tas nodrošina ražotājiem papildu elastību attiecībā uz to atbilstības pienākumu izpildi, paredzot trīs gadu atbilstības periodu, kas ietver 2025., 2026. un 2027. gadu, nevis ikgadēju periodu. Ar mērķtiecīgo grozījumu tiek ieviesta šāda papildu elastība ražotājiem, vienlaikus saglabājot emisiju samazināšanas mērķrādītāja vērīgumu. Tā mērķis ir atbalstīt investīcijas pārejā uz tīru enerģiju, vienlaikus saglabājot vispārējo klimatisko ieceru vērīgumu. Komisija 5. martā arī atjaunināja atkritumu sarakstu, lai baterijas un to kritiski svarīgās izejvielas ekonomikā saglabātos ilgāk.

No alternatīvo degvielu infrastruktūras mehānisma (AFIF), kas ir daļa no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta, uzlādes infrastruktūras izvēršanai 2025.–2026. gadā tika piešķirti 570 miljoni EUR, galveno uzmanību pievēršot lielas noslodzes transportlīdzekļiem. Līdz otrajam termiņam, proti, 2025. gada 11. jūnijam, tika iesniegti 25 projektu priekšlikumi ar kopējām ieguldījumu izmaksām 665 miljonu EUR apmērā. Kopumā elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūras projektiem tika pieprasīts ES finansējums aptuveni 287 miljonu EUR apmērā; un 245 miljoni EUR bija paredzēti īpaši uzlādes infrastruktūrai lielas noslodzes transportlīdzekļiem.

Attiecībā uz ārējo dimensiju Komisija ES un Dienvidāfrikas samitā 2025. gada 13. martā uzsāka sarunas par pirmo tīras tirdzniecības un investīciju partnerību ar Dienvidāfriku. Partnerība tiek izstrādāta sadarbībā ar galvenajiem stratēģiskajiem partneriem, lai efektīvi pārvaldītu stratēģiskās atkarības un stiprinātu ES lomu svarīgās globālajās vērtības ķēdēs. Komisija un Dienvidāfrika apņēmas panākt vienošanos, lai atbalstītu stratēģisku, tīrāku izejvielu vērtības ķēžu izveidi. Tas ietver

koncentrēšanos uz vietējo ieguvumu panākšanu, atjaunīgo un mazoglekļa enerģiju (tai skaitā drošu un ilgtspējīgu mazoglekļa ūdeņradi) un tīrām tehnoloģijām, uzlabojot nosacījumus savstarpēji izdevīgām investīcijām. Turklāt samītā Komisija paziņoja par *Global Gateway* investīciju paketi 4,7 miljardu EUR apmērā, no kuras 4,4 miljardi EUR tiks ieguldīti projektos, kas atbalsta tīru un taisnīgu enerģētikas pārkārtošanu valstī. Komisijas mērķis ir pirms G20 Johannesburgas samita, kas paredzēts 2025. gada 22. un 23. novembrī, demonstrēt izšķirošu progresu saistībā ar *CTIP* sarunās ar Dienvidāfriku.

Komisija ir arī **pastiprinājusi tērauda aizsardzības pasākumu**, lai aizsargātu ES tērauda rūpniecību no importa pieauguma, īstenojot Eiropas Tēraudrūpniecības un metāl rūpniecības rīcības plānu. Lai gan lielākā daļa pielāgojumu stājās spēkā 1. aprīlī, izmaiņas attiecībā uz lēnāku liberalizācijas tempu un neizmantoto apjomu pārvešanas atcelšanu stāsies spēkā 2025. gada 1. jūlijā. Tā kā aizsardzības pasākums juridiski zaudēs spēku 2026. gada 30. jūnijā, Komisija 2025. gada septembrī ierosinās ilgtermiņa tērauda nozares pasākumu, kas nodrošinās ļoti efektīvu ES tērauda nozares aizsardzības līmeni pēc 2026. gada jūnija. Tas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā paaugstinātos ASV tarifus alumīnijam tēraudā, kas pasliktina šo nozaru jau tā sarežģīto situāciju.

Apritīguma uzlabošana ir svarīgs ceļš **metāl rūpniecības dekarbonizācijai un konkurētspējai**. Tomēr reciklēšanai izmantoto metāllūžņu apjoms ES samazinās, ko ietekmē mazāks pieprasījums no ES ražošanas nozares un lielākas cenas par metāllūžņiem, kas tiek maksātas trešās valstīm maksātās. Lai mainītu šo tendenci, Komisija kā pirmo soli ir darījusi publiski pieejamus attiecīgus datus no muitas uzraudzības datubāzes, kas līdzinās ķīmisko vielu nozarē nesenu veiktajiem pasākumiem. Šī iniciatīva ir daļa no plašāka alumīnija, vara un tērauda importa un eksporta uzraudzības mehānisma, kas uzlabos informācijas par tirgu pieejamību, tādējādi veicinot aprites praksi un atvieglojot tirdzniecības pasākumu pieņemšanu, lai vajadzības gadījumā nodrošinātu lūžņu pietiekamu pieejamību ES; šīs darbības sāksies ar pasākumiem attiecībā uz alumīniju. Komisija arī strādās pie tā, lai palielinātu pieprasījumu pēc reciklētiem produktiem.

Gan tīras rūpniecības kursā, gan Autobūves nozares rīcības plānā ir paziņots, ka Komisija ierosinās **nosacījumus ārvalstu investīcijām**, konkrētāk, autobūves nozarē, arī komponentos, par tūlītēju prioritāti nosakot akumulatoru piegādes ķēdi. Rūpniecības dekarbonizācijas paātrināšanas aktā un, iespējams, citās iniciatīvās Komisija ierosinās īpašus nosacījumus attiecībā uz noturības un ilgtspējas kritērijiem.

Komisija ciešā sadarbībā ar rūpniecības jomas ieinteresētajām personām un dalībvalstīm ierosinās pasākumus, lai nodrošinātu, ka ārvalstu investīcijas ES labāk veicina ES rūpniecības ilgtermiņa konkurētspēju, tās tehnoloģiskās priekšrocības un ekonomisko noturību, kā arī kvalitatīvu darbvietu radīšanu ES. Piemēram, attiecībā uz projektiem, kas saistīti ar ārvalstu investīcijām, it īpaši saistībā ar publisko finansējumu, dalībvalstis varētu kolektīvi apsvērt tādus nosacījumus kā īpašumtiesības uz aprīkojumu, ES iegādātie izejresursi, Eiropas Savienībā bāzēta personāla pieņemšana darbā, vajadzība pēc kopuzņēmumiem vai intelektuālā īpašuma nodošana, sākot ar dažām stratēģiskām nozarēm, piemēram, autobūves nozari vai atjaunojamo energoresursu ražošanu.

Konkrēti attiecībā uz autobūves nozari Komisija plāno ar dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām apspriest, kā maksimāli palielināt iekšējo ieguldījumu pievienoto vērtību un palīdzēt novērst sāncensību ar pēc iespējas zemākām cenām un iekšējā tirgus sadrumstalotību. Šādi nosacījumi nodrošinās pamatu sadarbībai ar galvenajiem starptautiskajiem partneriem, kuriem ir ievērojamas investīcijas ES un it īpaši atjaunīgās enerģijas un autobūves piegādes ķēdē.

Komisija drīzumā ierosinās **ķīmisko vielu paketi**, ieskaitot **ES ķīmiskās rūpniecības rīcības plānu un Omnibus regulējumu par ķīmiskajām vielām**. Ar rīcības plānu tiks ieviesti konkrēti pasākumi, lai uzlabotu Eiropas ķīmiskās rūpniecības, tai skaitā MVU, konkurētspēju pasaulē un stiprinātu tās ražošanas bāzi, veicot darbības tādās svarīgās jomās kā kritiski svarīga ražošana, enerģijas cenas un atbalsts inovācijai un dekarbonizācijai.

Kā paziņots tīras rūpniecības kursā, **Komisija ir izveidojusi IPCEI atbalsta centru, lai paātrinātu jaunu IPCEI izstrādi**. Komisija pašlaik piedāvā atbalstu vairākām dalībvalstīm, lai paātrinātu to jauno IPCEI izstrādi, kurus 2024. gada novembrī un 2025. gada martā apstiprināja Kopīgais Eiropas forums, kas veltīts svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs. Darbs pie aprītes progresīvo materiālu IPCEI un pie inovatīvo kodoltehnoloģiju IPCEI it īpaši palīdzēs paātrināt tīras rūpniecības kursa mērķu sasniegšanu.

Komisija 2025. gada 13. jūnijā pieņēma arī **kodoljomas pārskata programmu (PINC)**. Tajā ir sniegts pārskats par jaunāko informāciju saistībā ar investīciju vajadzībām kodolenerģijas jomā ES un paraugpraksi efektīvu investīciju plānu finansēšanas modeļu jomā. Lai īstenotu dalībvalstu plānus kodolenerģijas nozarē, līdz 2050. gadam būs vajadzīgas ievērojamas investīcijas aptuveni 241 miljarda EUR apmērā gan esošo reaktoru darbību pagarināšanai, gan jaunu lielmēroga reaktoru būvniecībai. Ilgtermiņa nākotnei ir vajadzīgas papildu investīcijas mazos modulāros reaktoros (SMR), progresīvos modulāros reaktoros (AMR) un mikroreaktoros, kā arī kodolsintēzes enerģijas jomā.

Tīras rūpniecības kursa ietvaros ir veikti arī nozīmīgi pasākumi, lai uzlabotu **prasmes un darbvietu kvalitāti** ES. 2025. gada 5. martā tika pieņemts paziņojums par prasmju savienību, ar kuru tika ieviestas tādās svarīgas iniciatīvas kā Eiropas Prasmju augsta līmeņa padome un Prasmju observatorija, vienlaikus stiprinot esošās prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iniciatīvas. Turklāt Komisija ir sākusi apspriešanos ar sociālajiem partneriem, lai sagatavotu kvalitatīvu darbvietu ceļvedi, galveno uzmanību pievēršot pārstrukturēšanas procesu un taisnīgas pārejas atbalstam, un kohēzijas politikas vidusposma pārskatīšanas ietvaros ir ierosinājusi mērķtiecīgus grozījumus Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondā un Eiropas Sociālajā fondā Plus (ESF+), lai paātrinātu un palielinātu atbalstu darba ņēmējiem, kuriem draud darbvietu zudums ar dekarbonizāciju saistītas pārstrukturēšanas dēļ.

Kohēzijas politikas vidusposma pārskats, ko Komisija ierosināja aprīlī, sniegs dalībvalstīm un reģioniem iespēju stiprināt Eiropas konkurētspēju un novērst inovācijas plaisu, izmantojot savas programmas. Lai gan par priekšlikumu joprojām notiek sarunas koplēmuma procesa ietvaros, Komisija cer uz tālejošu galīgo iznākumu. Šajā kontekstā Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalsts tiktu nodrošināts lieliem uzņēmumiem, ja tie sniedz ieguldījumu svarīgā projektā visas Eiropas interesēs vai ja tie darbojas tādās kritiski svarīgās jomās kā aizsardzība, stratēģiskās tehnoloģijas un dekarbonizācija. Turklāt tas palīdzēs īstenot enerģētikas pārkārtošanu, veicinot enerģijas starpsavienotāju izveidi (sauszemes un zemūdens kabeli, kas savieno kaimiņvalstu elektroenerģijas sistēmas) un izveidojot uzlādes infrastruktūru. Investīcijas cenas ziņā pieejamos, energoefektīvos mājokļos, ilgtspējīgā ūdensresursu apsaimniekošanā un inovācijā, kas veicina STEP mērķu sasniegšanu, arī stiprinās tīras rūpniecības bāzi visos reģionos. Lai finansiāli stimulētu investēšanu stratēģiskajās prioritātēs, Komisija ir ierosinājusi atļaut dalībvalstīm un reģioniem 2026. gadā izmantot 30 % priekšfinansējuma un augstākas līdzfinansējuma likmes projektiem, kas izstrādāti saskaņā ar stratēģiskajām prioritātēm.

3. Secinājums

Tīras rūpniecības kursa sekmīga īstenošana ir atkarīga no dalībvalstu un to iestāžu apņemšanās efektīvi izpildīt tajā paredzētās darbības.

Komisija joprojām ir stingri apņēmusies īstenot tīras rūpniecības kursu un padarīt dekarbonizāciju par Eiropas konkurētspējas un labklājības virzītājspēku, tai skaitā ierosinot starpposma mērķrādītāju 2040. gadam ceļā uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam. Tā īstenos pārējās tīras rūpniecības kursā paredzētās darbības, izmantojot vairākas paketes, – nākamās šādas paketes ir plānotas 2025. gada otrajā pusē. Katra pakete tiks pielāgota konkrētiem tīras rūpniecības kursa mērķu aspektiem, tādējādi pastiprinot kolektīvos centienus uzlabot Eiropas rūpniecības konkurētspēju un progresu virzībā uz ES dekarbonizācijas mērķu īstenošanu.